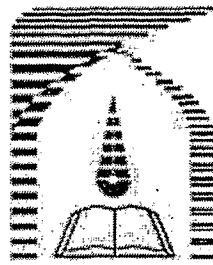

۱۰۲۲۶

بیت‌المنهج

۱۰۲۹۸

دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده علوم انسانی

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد علوم اقتصادی

بررسی توان رقابتی صنعت فرش دستباف در صورت

پیوستن ایران به سازمان تجارت جهانی (WTO):

با استفاده از ماتریس تحلیل سیاست (PAM)

مهدیه رضاقلی زاده

استاد راهنما:

دکتر رضا نجارزاده

استاد مشاور:

دکتر مهدی حسینی

اردیبهشت ۱۳۸۷

۱۰۶۹۸

۱۳۸۷ / ۷ / ۱۷

به نام خدا

تاییدیه اعضای هیات داوران در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیات داوران نسخه نهایی پایان نامه کارشناسی ارشد خانم مهدیه رضا قلی زاده تحت عنوان " بررسی توان رقابتی فرش دستباف در صورت پیوستن ایران به سازمان تجارت جهانی (WTO) با استفاده از ماتریس تحلیل سیاست (PAM) " را از نظر فرم و محتوا بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کند.

اعضای هیات داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضا
۱- استاد راهنما	دکتر رضا نجارزاده	استادیار	
۲- استاد مشاور	دکتر سید مهدی حسینی	استادیار	
۳- استاد ناظر	دکتر عباس عساری	استادیار	
۴- استاد ناظر	دکتر نادر مهرگان	استادیار	
۵- نماینده تحصیلات تکمیلی	دکتر عباس عساری	استادیار	

۱۵۰۶۹۱

بسمه تعالی

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱ در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد / رساله دکتری نگارنده در رشته
که در سال در دانشکده دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم / جناب
آقای دکتر، مشاوره سرکار خانم / جناب آقای دکتر و مشاوره سرکار
خانم / جناب آقای دکتر از آن دفاع شده است.»

ماده ۳ به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵ دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶ اینجناب محترم رساله را در دانشجوی رشته محکم لصله مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: _____
تاریخ و امضا: _____

دستورالعمل حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی

دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاستهای پژوهشی دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد ذیل را رعایت نمایند:

ماده ۱- حقوق مادی و معنوی پایان‌نامه‌ها/ رساله‌های مصوب دانشگاه متعلق به دانشگاه است و هرگونه بهره‌برداری از آن باید با ذکر نام دانشگاه و رعایت آیین‌نامه‌ها و دستورالعملهای مصوب دانشگاه باشد.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی می‌باید به نام دانشگاه بوده و استاد راهنما نویسنده مسئول مقاله باشند. تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با مجوز کتبی صادره از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه و براساس آئین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این دستورالعمل در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۵ در شورای پژوهشی دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است و هرگونه تخلف از مفاد این دستورالعمل از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری خواهد بود. ۱۳۸۴/۶/۲۱

تقدیم به **پدرم و مادرم**؛

به سایه بانان آرامش

به زیباترین آفرینش های خالق

به آنان که یاریم کردند تا بیاموزم،

و تقدیم به **همسرم**؛

که وجودش صمیمانه ترین واژه ی همراهی است.

تقدیر و تشکر

در ابتدا سپاس خداوند مهربان را که مرا به حمد خود راهنمایی فرمود.

از خانواده عزیزم که در تمامی مراحل زندگی مرا یاری نموده‌اند و از همسرم که در تمامی مراحل انجام این کار همراهم بودند بی نهایت سپاسگزارم.

از استاد گرامی جناب آقای دکتر رضا نجارزاده که راهنمایی این پروژه را بر عهده داشتند و جناب آقای دکتر سید مهدی حسینی که استاد مشاور این پروژه بودند، کمال تشکر و سپاسگزاری را دارم. از همکاری صمیمانه معاونت محترم بخش تحقیقات و رئیس گروه آموزش مرکز ملی فرش ایران در وزارت بازرگانی، جناب آقای مهندس حسن زاده و همچنین کارکنان محترم این مرکز نهایت سپاسگزاری و قدردانی را دارم.

از کارشناس محترم آموزش گروه اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس، جناب آقای نجفی کمال تشکر و قدردانی را دارم.

همچنین از تمامی دوستان عزیزم سپاسگزارم.

چکیده:

با توجه به این که در سال های اخیر جهانی شدن به عنوان بخشی از اقتصاد نوین موضوع بحث بسیاری از اقتصاددانان بوده، کشور ما نیز به منظور گسترش صادرات غیر نفتی و حضور در بازارهای جهانی درصدد پیوستن به سازمان تجارت جهانی^۱ (WTO) برآمده و در حال حاضر عضو ناظر این سازمان می باشد. لذا لازم است برای حفظ فضای رقابتی و ارتقاء رقابت پذیری صنایع داخلی در عرصه بین المللی، مزیت ها و عدم مزیت های صنایع داخلی شناسایی گردند. در این میان صنعت فرش دستباف ایران به عنوان یکی از منابع مهم ارزآور برای کشور، از جمله صنایعی است که در توسعه صادرات غیر نفتی جایگاه مهمی دارد. در این تحقیق توان رقابتی این صنعت با استفاده از شاخص هایی که در چارچوب ماتریس تحلیل سیاست^۲ (PAM) معرفی می شوند محاسبه شده است. فرش های تولیدی در استان های آذربایجان شرقی، قم، اصفهان، خراسان و همدان که از مراکز عمده تولیدی و صادراتی فرش دستباف در ایران می باشند جهت مطالعه حاضر انتخاب شده اند. با توجه به شاخص های مزیت نسبی (DRC) و مزیت نسبی بر اساس هزینه واحد (UC_S) بدست آمده می توان گفت استان های مذکور در تولید فرش های برتر تولیدی صادراتی خود دارای مزیت نسبی بوده و در شرایط رقابت آزاد (شرایط بعد از پیوستن ایران به WTO) که تمامی حمایت های دولت حذف می شوند دارای توان رقابتی می باشند. همچنین با توجه به مقدار شاخص توان رقابت صادراتی (UC_X) نتیجه گرفته می شود که فرش تولیدی استان ها در شرایط فعلی دارای توان رقابتی در بازارهای بین المللی می باشند (به استثنای فرش همدان که توان رقابت صادراتی آن در نقطه سربسر است). همچنین مقدار ضریب حمایتی موثر (EPC) در همه استان ها نشان می دهد سیاست های دولت از فرایند تولید فرش صادراتی آن ها حمایت می کند.

واژگان کلیدی: تجارت جهانی، فرش دستباف، مزیت نسبی، توان رقابتی، ماتریس تحلیل سیاست

^۱ World Trade Organization

^۲ Policy Analyses Matrix

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات

- ۱-۱- مقدمه ۲
- ۲-۱- بیان مسئله و ضرورت تحقیق ۴
- ۳-۱- سئوالات تحقیق ۵
- ۴-۱- فرضیه‌های تحقیق ۶
- ۵-۱- اهداف تحقیق ۶
- ۶-۱- روش تحقیق ۶
- ۷-۱- تعریف واژگان کلیدی ۷
- ۸-۱- فصل بندی و رئوس مطالب تحقیق ۹

فصل دوم: مبانی نظری

- ۱-۲- مقدمه ۱۲
- ۲-۲- آشنایی با جهانی شدن و سازمان تجارت جهانی ۱۳
- ۱-۲-۱- تاریخچه شکل‌گیری سازمان تجارت جهانی ۱۴
- ۲-۲-۲- مذاکرات ادواری گات ۱۶
- ۱-۲-۲-۲- اهداف و اصول گات ۱۸
- ۲-۲-۲-۲- تشکیلات و اعضای گات ۱۹
- ۳-۲-۲- ساختار سازمان تجارت جهانی ۱۹
- ۱-۳-۲-۲- ساختار تشکیلاتی سازمان تجارت جهانی ۲۲
- ۴-۲-۲- وظایف سازمان تجارت جهانی ۲۳
- ۵-۲-۲- اعضای سازمان تجارت جهانی ۲۳
- ۳-۲-۳- مبانی تئوریک تجارت بین‌الملل و مزیت نسبی ۲۵
- ۱-۳-۲- نظریات مکتب مرکانتیلیسم یا مکتب سوداگران ۲۵
- ۲-۳-۲- نظریات اقتصاددانان کلاسیک ۲۷
- ۱-۲-۳-۲- نظریه مزیت مطلق آدام اسمیت ۲۷
- ۲-۲-۳-۲- مزیت نسبی ریکاردو ۲۸
- ۳-۳-۲- نظریه هیکشر- اوهلین ۲۹

- ۳۰..... ۲-۳-۱- تناقض لئونتیف
- ۳۲..... ۲-۳-۴- نظریه استالپر - ساموئلسون
- ۳۳..... ۲-۳-۵- نظریه برابری قیمت عوامل تولید
- ۳۳..... ۲-۳-۶- نظریه ریبرزینسکی
- ۳۴..... ۲-۳-۷- نظریه هزینه فرصت هابرلر
- ۳۴..... ۲-۳-۸- نظریه لیندر
- ۳۵..... ۲-۴-۴- نظریه های جدید تجارت جهانی
- ۳۶..... ۲-۴-۱- نظریه شکاف تکنولوژی
- ۳۶..... ۲-۴-۲- نظریه دور تولیدی ورنون
- ۳۷..... ۲-۴-۳- مزیت نسبی پویا
- ۳۸..... ۲-۵-۵- توان رقابتی
- ۴۳..... ۲-۵-۱- توان رقابتی در سطح بنگاه
- ۴۳..... ۲-۵-۲- توان رقابتی در سطح صنعت
- ۴۴..... ۲-۵-۳- توان رقابتی در سطح منطقه
- ۴۵..... ۲-۵-۴- توان رقابتی در سطح کشور
- ۵۰..... ۲-۶- تفاوت مزیت نسبی و توان رقابتی

فصل سوم: روش شناسی

- ۵۴..... ۳-۱- مقدمه
- ۵۴..... ۳-۲- معیارهای سنجش مزیت نسبی
- ۵۴..... ۳-۲-۱- شاخص مزیت نسبی آشکار شده (RCA)
- ۵۴..... ۳-۲-۱-۱- شاخص لیزنر
- ۵۵..... ۳-۲-۱-۲- شاخص بالاسا
- ۵۶..... ۳-۲-۱-۳- شاخص والراس
- ۵۷..... ۳-۲-۱-۴- شاخص باون
- ۵۸..... ۳-۲-۱-۵- شاخص بالانس
- ۵۹..... ۳-۲-۱-۶- مشکلات شاخص های مزیت نسبی آشکار شده
- ۶۰..... ۳-۲-۲- شاخص هزینه منابع داخلی (DRC)
- ۶۸..... ۳-۲-۱- مشکلات شاخص هزینه منابع داخلی
- ۷۰..... ۳-۳- معیارهای سنجش توان رقابتی
- ۷۰..... ۳-۱- توان رقابتی در سطح کلان
- ۷۱..... ۳-۲- مفهوم توان رقابتی به صورت رشد سهم بازار
- ۷۳..... ۳-۳- مفهوم توان رقابتی به صورت هزینه واحد نسبی نیروی کار

۷۴	مفهومی توان رقابتی هزینه‌ای
۷۵	ماتریس تحلیل سیاست (PAM)
۸۰	شاخص‌های مزیت نسبی
۸۱	ضرایب حمایتی
۸۳	معیارهای توان رقابت هزینه‌ای
۸۵	مروری بر مطالعات انجام شده
۸۵	مطالعات داخلی
۹۵	مطالعات خارجی

فصل چهارم: محاسبات و تجزیه و تحلیل نتایج

۱۰۸	مقدمه
۱۰۹	نحوه برآورد قیمت‌های سایه‌ای به منظور محاسبه شاخص‌ها در تولید فرش دستباف
۱۱۲	برآورد قیمت‌های سایه‌ای نهاده‌های غیر قابل مبادله در تولید فرش دستباف
۱۱۲	قیمت سایه‌ای نیروی کار
۱۱۳	قیمت سایه‌ای کالاهای سرمایه‌ای (تجهیزات و ابزار تولید)
۱۱۵	قیمت سایه‌ای فرایندهای تخصصی
۱۱۵	قیمت سایه‌ای اقلام بالاسری
۱۱۶	برآورد قیمت‌های سایه‌ای نهاده‌های قابل مبادله در تولید فرش دستباف
۱۱۷	برآورد قیمت سایه‌ای نرخ ارز
۱۱۸	روش میانگین موزون نرخ ارز (MER)
۱۱۹	روش نرخ ارز مؤثر واقعی (REER)
۱۲۰	روش برابری قدرت خرید (PPP)
۱۲۲	تشکیل ماتریس تحلیل سیاست برای فرش دستباف در استان آذربایجان شرقی
۱۲۲	پیشینه‌های بافی در آذربایجان
۱۲۵	ویژگی‌های ظاهری قالیهای آذربایجان
۱۲۷	ویژگی‌های فنی بافت در قالیهای آذربایجان
	تحلیل قیمت تمام شده تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج تمام ابریشم در استان آذربایجان شرقی
۱۲۸	تحلیل قیمت سایه‌ای اقلام هزینه‌ای تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج تمام ابریشم در استان آذربایجان شرقی
۱۳۰	تشکیل ماتریس تحلیل سیاست
۱۳۱	تحلیل سیاست‌های دولت

- ۲-۴-۳-۴- تخمین شاخص ها در چارچوب ماتریس تحلیل سیاست برای یک متر مربع
- فرش دستباف ۶۵ رج تمام ابریشم آذربایجان شرقی..... ۱۳۳
- ۱-۲-۴-۳-۴- شاخص های مزیت نسبی..... ۱۳۳
- ۲-۲-۴-۳-۴- ضرایب حمایتی..... ۱۳۵
- ۳-۲-۴-۳-۴- شاخص توان رقابت هزینه ای..... ۱۳۷
- ۵-۳-۴- محاسبه شاخص ها با تغییر نرخ ارز به نرخ ارز رسمی در استان آذربایجان شرقی..... ۱۳۸
- ۶-۳-۴- تحلیل حساسیت..... ۱۴۱
- ۱-۶-۳-۴- تحلیل حساسیت شاخص ها نسبت به تغییرات نرخ ارز و قیمت جهانی محصول... ۱۴۲
- ۴-۴- تشکیل ماتریس تحلیل سیاست (PAM) برای فرش دستباف در استان قم..... ۱۴۴
- ۱-۴-۴- پیشینه قالی بافی در قم..... ۱۴۴
- ۱-۱-۴-۴- ویژگی های فنی بافت در قالی های قم..... ۱۴۵
- ۲-۱-۴-۴- ویژگی های ظاهری قالی های قم..... ۱۴۶
- ۲-۴-۴- تحلیل قیمت تمام شده تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج تمام ابریشم در استان قم..... ۱۴۷
- ۳-۴-۴- تحلیل قیمت سایه ای اقلام هزینه ای تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج تمام ابریشم در استان قم..... ۱۴۹
- ۴-۴-۴- تشکیل ماتریس تحلیل سیاست..... ۱۵۰
- ۱-۴-۴-۴- تحلیل سیاست های دولت..... ۱۵۰
- ۲-۴-۴-۴- تخمین شاخص ها در چارچوب ماتریس تحلیل سیاست برای یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج تمام ابریشم قم..... ۱۵۲
- ۱-۲-۴-۴-۴- شاخص های مزیت نسبی..... ۱۵۲
- ۲-۲-۴-۴-۴- ضرایب حمایتی..... ۱۵۳
- ۳-۲-۴-۴-۴- شاخص توان رقابت هزینه ای..... ۱۵۴
- ۵-۴-۴- محاسبه شاخص ها با تغییر نرخ ارز به نرخ ارز رسمی در استان قم..... ۱۵۵
- ۶-۴-۴- تحلیل حساسیت شاخص های مختلف نسبت به تغییرات نرخ ارز و قیمت جهانی محصول..... ۱۵۷
- ۵-۴-۵- ماتریس تحلیل سیاست در تولید فرش دستباف در استان اصفهان..... ۱۶۰
- ۱-۵-۴- پیشینه قالی بافی در اصفهان..... ۱۶۰
- ۱-۱-۵-۴- ویژگی های ظاهری قالی های معاصر اصفهان..... ۱۶۱
- ۲-۱-۵-۴- ویژگی های فنی بافت در قالی های اصفهان..... ۱۶۲
- ۳-۱-۵-۴- ویژگی های ظاهری و فنی بافت در مراکز عمده قالی بافی در استان اصفهان..... ۱۶۲
- ۲-۵-۴- تحلیل قیمت تمام شده تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج تمام ابریشم در استان اصفهان..... ۱۶۵

- ۴-۵-۳- تحلیل قیمت سایه ای اقلام هزینه ای تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج تمام ابریشم در استان اصفهان ۱۶۷
- ۴-۵-۴- ماتریس تحلیل سیاست ۱۶۸
- ۴-۵-۴-۱- تحلیل سیاست های دولت ۱۶۸
- ۴-۵-۴-۲- تخمین شاخص ها در چارچوب ماتریس تحلیل سیاست برای یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج تمام ابریشم اصفهان ۱۷۰
- ۴-۵-۴-۱-۲- شاخص های مزیت نسبی ۱۷۰
- ۴-۵-۴-۲-۲- ضرایب حمایتی ۱۷۱
- ۴-۵-۴-۳-۲- شاخص توان رقابت هزینه ای ۱۷۲
- ۴-۵-۵- محاسبه شاخص ها با تغییر نرخ ارز به نرخ ارز رسمی در استان اصفهان ۱۷۳
- ۴-۵-۶- تحلیل حساسیت شاخص های مختلف نسبت به تغییرات نرخ ارز و قیمت جهانی محصول ۱۷۵
- ۴-۶- ماتریس تحلیل سیاست در تولید فرش دستباف در استان خراسان ۱۷۷
- ۴-۶-۱- پیشینه قالی بافی در خراسان ۱۷۷
- ۴-۶-۱-۱- ویژگی های ظاهری و فنی بافت قالی در مهم ترین مراکز قالی بافی استان خراسان ۱۷۸
- ۴-۶-۲- تحلیل قیمت تمام شده یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان خراسان ۱۸۶
- ۴-۶-۳- تحلیل قیمت سایه ای اقلام هزینه ای تولید یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان خراسان ۱۸۷
- ۴-۶-۴- تشکیل ماتریس تحلیل سیاست ۱۸۸
- ۴-۶-۴-۱- تحلیل سیاست های دولت ۱۸۸
- ۴-۶-۴-۲- تخمین شاخص ها در چارچوب ماتریس تحلیل سیاست برای یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج خراسان ۱۹۰
- ۴-۶-۴-۱-۲- شاخص های مزیت نسبی ۱۹۰
- ۴-۶-۴-۲-۲- ضرایب حمایتی ۱۹۱
- ۴-۶-۴-۳-۲- شاخص توان رقابت هزینه ای ۱۹۲
- ۴-۶-۵- محاسبه شاخص ها با تغییر نرخ ارز به نرخ ارز رسمی در استان خراسان ۱۹۳
- ۴-۶-۶- تحلیل حساسیت شاخص های مختلف نسبت به تغییرات نرخ ارز و قیمت جهانی محصول ۱۹۴
- ۴-۷- ماتریس تحلیل سیاست برای فرش دستباف ۳۰ رج در استان همدان ۱۹۶
- ۴-۷-۱- پیشینه قالی بافی در همدان ۱۹۶
- ۴-۷-۱-۱- ویژگی های ظاهری قالی های همدان ۱۹۸
- ۴-۷-۱-۲- ویژگی های فنی بافت همدان در قالی های همدان ۱۹۸

- ۴-۷-۲ - تحلیل قیمت تمام شده تولید یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان
 همدان ۲۰۱
- ۴-۷-۳ - تحلیل قیمت سایه ای اقلام هزینه ای تولید یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در
 استان همدان ۲۰۲
- ۴-۷-۴ - تشکیل ماتریس تحلیل سیاست برای یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج استان
 همدان ۲۰۳
- ۴-۷-۴-۱ - تحلیل سیاست های دولت ۲۰۴
- ۴-۷-۴-۲ - تخمین شاخص ها در چارچوب ماتریس تحلیل سیاست برای یک متر مربع
 فرش دستباف ۳۰ رج همدان ۲۰۶
- ۴-۷-۴-۱-۲ - شاخص های مزیت نسبی ۲۰۶
- ۴-۷-۴-۲-۲ - ضرایب حمایتی ۲۰۷
- ۴-۷-۴-۳-۲ - شاخص توان رقابت هزینه ای ۲۰۸
- ۴-۷-۵ - محاسبه شاخص ها با تغییر نرخ ارز به نرخ ارز رسمی در استان همدان ۲۰۹
- ۴-۷-۶ - تحلیل حساسیت شاخص های مختلف نسبت به تغییرات نرخ ارز و قیمت جهانی
 محصول ۲۱۰
- ۴-۸ - عوامل موثر بر مقدار شاخص های به دست آمده در استان های مورد
 بررسی ۲۱۲

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادها

- ۵-۱ - خلاصه ۲۱۵
- ۵-۲ - نتیجه گیری ۲۲۷
- ۵-۳ - پیشنهادها ۲۲۸

فهرست جداول و شکل ها

صفحه	عنوان
۴۲.....	شکل (۱-۲): حلقه تو در تو توان رقابتی.....
۴۶.....	شکل (۲-۲): مدل لوزی پورتر (۱۹۹۰).....
۷۶.....	جدول (۱-۳): ماتریس تحلیل سیاست.....
۸۸.....	جدول (۲-۳): شاخص هزینه منابع داخلی محصولات نهایی پتروشیمی خارک.....
۹۰.....	جدول (۳-۳): شاخصهای توان رقابتی محصولات نهایی مجتمع فولاد مبارکه (۱۳۸۰).....
۹۳.....	جدول (۴-۳): شاخص های مزیت نسبی و ضرایب حمایتی به دست آمده در تولید کیوی در شمال ایران.....
۹۴.....	جدول (۵-۳): نتایج حاصل از محاسبه شاخصهای مزیت نسبی و حمایتی مجتمع فولاد مبارکه ۱۳۸۰.....
۹۸.....	جدول (۶-۳): برآورد متوسط DRC در صنایع ماداگاسکار.....
۱۰۲.....	جدول (۷-۳): مقادیر (DRC) صنایع کشور چین (۱۹۸۰-۱۹۹۲).....
۱۰۴.....	جدول (۸-۳): نتایج شاخصهای مزیت نسبی و ضرایب حمایتی برای محصولات کشاورزی چین.....
۱۱۷.....	جدول (۱-۴): قیمت FOB نهاده های قابل تجارت.....
۱۲۹.....	جدول (۲-۴): تحلیل هزینه های تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج چله ابریشمی گل ابریشم کرک در سال ۱۳۸۵ در استان آذربایجان شرقی.....
۱۳۰.....	جدول (۳-۴): تحلیل قیمت سایه ای اقلام هزینه ای تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج چله ابریشمی گل ابریشم کرک در سال ۱۳۸۵ در استان آذربایجان شرقی.....
۱۳۱.....	جدول (۴-۴): ماتریس تحلیل سیاست یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج چله ابریشمی گل ابریشم کرک در سال ۱۳۸۵ در استان آذربایجان شرقی.....
۱۳۴.....	جدول (۵-۴): شاخص های مزیت نسبی در تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج چله ابریشمی گل ابریشم کرک در استان آذربایجان شرقی.....
۱۳۵.....	جدول (۶-۴): شاخص های ضریب حمایتی در تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج چله ابریشمی گل ابریشم کرک در استان آذربایجان شرقی.....
۱۳۷.....	جدول (۷-۴): شاخص های توان رقابت هزینه ای در تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج چله ابریشمی گل ابریشم کرک در استان آذربایجان شرقی.....
۱۳۹.....	جدول (۸-۴): نتایج حاصل از محاسبه شاخص ها در استان آذربایجان شرقی با فروض نرخ ارز سایه ای و رسمی.....
۱۴۲.....	جدول (۹-۴): تحلیل حساسیت شاخصها نسبت به تغییرات نرخ ارز و قیمت جهانی یک مترمربع فرش دستباف ۶۵ رج چله ابریشم کرک در سال ۱۳۸۵ در آذربایجان شرقی.....

- جدول (۴-۱۰): تحلیل هزینه تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج چله ابریشمی گل
 ۱۴۸..... ابریشم کرک در سال ۱۳۸۵ در استان قم.....
- جدول (۴-۱۱): تحلیل قیمت سایه ای اقلام هزینه ای تولید یک متر مربع فرش دستباف
 ۱۴۹..... ۶۵ رج چله ابریشمی گل ابریشم کرک در سال ۱۳۸۵ در استان قم.....
- جدول (۴-۱۲): ماتریس تحلیل سیاست یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج چله ابریشمی
 ۱۵۰..... گل ابریشم کرک در سال ۱۳۸۵ در استان قم.....
- جدول (۴-۱۳): شاخص های مزیت نسبی در تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج چله
 ۱۵۲..... ابریشمی گل ابریشم کرک در استان قم.....
- جدول (۴-۱۴): شاخص های ضریب حمایتی در تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج
 ۱۵۳..... چله ابریشمی گل ابریشم کرک در استان قم.....
- جدول (۴-۱۵): شاخص های توان رقابت هزینه ای در تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵
 ۱۵۴..... رج چله ابریشمی گل ابریشم کرک در استان قم.....
- جدول (۴-۱۶): نتایج حاصل از محاسبه شاخص ها در استان قم با فروض نرخ ارز سایه
 ۱۵۵..... ای و رسمی.....
- جدول (۴-۱۷): تحلیل حساسیت شاخص های مختلف نسبت به تغییرات نرخ ارز و قیمت
 جهانی یک مترمربع فرش دستباف ۶۵ رج چله ابریشمی گل ابریشم کرک در سال ۱۳۸۵ در
 استان قم..... ۱۵۷.....
- جدول (۴-۱۸): آنالیز هزینه تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج چله ابریشمی گل
 ابریشم کرک در سال ۱۳۸۵ در استان اصفهان..... ۱۶۶.....
- جدول (۴-۱۹): آنالیز قیمت سایه ای اقلام هزینه ای تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵
 رج چله ابریشمی گل ابریشم کرک در سال ۱۳۸۵ استان اصفهان..... ۱۶۷.....
- جدول شماره (۴-۲۰): ماتریس تحلیل سیاست یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج چله
 ابریشمی گل ابریشم کرک در سال ۱۳۸۵ در استان اصفهان..... ۱۶۸.....
- جدول (۴-۲۱): شاخص های مزیت نسبی در تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج
 چله ابریشمی گل ابریشم کرک در استان اصفهان..... ۱۷۰.....
- جدول (۴-۲۲): شاخص های ضریب حمایتی در تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج
 چله ابریشمی گل ابریشم کرک در استان اصفهان..... ۱۷۱.....
- جدول (۴-۲۳): شاخص های توان رقابت هزینه ای در تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵
 رج چله ابریشمی گل ابریشم کرک در استان اصفهان..... ۱۷۲.....
- جدول (۴-۲۴): نتایج حاصل از محاسبه شاخص ها در استان اصفهان با فروض نرخ ارز سایه
 ای و رسمی..... ۱۷۳.....
- جدول (۴-۲۵): تحلیل حساسیت شاخص های مختلف نسبت به تغییرات نرخ ارز و قیمت
 جهانی یک مترمربع فرش دستباف ۶۵ رج چله ابریشمی گل ابریشم کرک در استان اصفهان..... ۱۷۵.....

- جدول (۴-۲۶): تحلیل هزینه تولید یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان خراسان ۱۸۶
- جدول (۴-۲۷): تحلیل قیمت سایه ای اقلام هزینه ای تولید یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان خراسان ۱۸۷
- جدول (۴-۲۸): ماتریس تحلیل سیاست یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان خراسان ۱۸۸
- جدول (۴-۲۹): شاخص های مزیت نسبی در تولید یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان خراسان ۱۹۰
- جدول (۴-۳۰): شاخص های ضریب حمایتی در تولید یک متر مربع فرش دستباف ۶۵ رج چله ابریشمی گل ابریشم کرک در استان خراسان ۱۹۱
- جدول (۴-۳۱): شاخص های توان رقابت هزینه ای در تولید یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان خراسان ۱۹۲
- جدول (۴-۳۲): نتایج حاصل از محاسبه شاخص ها در استان خراسان با فروض نرخ ارز سایه ای و رسمی ۱۹۳
- جدول (۴-۳۳): تحلیل حساسیت شاخص های مختلف نسبت به تغییرات نرخ ارز و قیمت جهانی یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان خراسان ۱۹۵
- جدول (۴-۳۴): تحلیل هزینه تولید یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان همدان ۲۰۲
- جدول (۴-۳۵): تحلیل قیمت سایه ای اقلام هزینه ای تولید یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان همدان ۲۰۳
- جدول (۴-۳۶): ماتریس تحلیل سیاست یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان همدان ۲۰۴
- جدول (۴-۳۷): شاخص های مزیت نسبی در تولید یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان همدان ۲۰۶
- جدول (۴-۳۸): شاخص های ضریب حمایتی در تولید یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان همدان ۲۰۷
- جدول (۴-۳۹): شاخص های توان رقابت هزینه ای در تولید یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان همدان ۲۰۸
- جدول (۴-۴۰): نتایج حاصل از محاسبه شاخصها در همدان با فروض نرخ ارز سایه ای و رسمی ۲۰۹
- جدول (۴-۴۱): تحلیل حساسیت شاخص های مختلف نسبت به تغییرات نرخ ارز و قیمت جهانی یک متر مربع فرش دستباف ۳۰ رج در استان همدان ۲۱۱
- جدول (۴-۴۲): شاخصهای مزیت نسبی و توان رقابتی در ۵ استان مورد بررسی ۲۱۲

فصل اول

کلیات

مقدمه

بیان مسئله و ضرورت تحقیق

سئوالات تحقیق

فرضیه‌های تحقیق

اهداف تحقیق

روش تحقیق

تعریف واژگان کلیدی

فصل بندی و رئوس مطالب تحقیق

۱-۱- مقدمه

یکی از پدیده های قابل توجه در سال های اخیر ، افزایش روز افزون تجارت بین الملل و روند رو به رشد جهانی شدن می باشد. جهانی شدن فرآیندی است که در پی وقوع انقلاب الکترونیک در دهه ۱۹۷۰ و بهبود تکنولوژی مخابراتی، ارتباطی و حمل و نقل، امکان انتقال سرمایه، فن آوری، نیروی کار و اطلاعات را در سطح جهان فراهم و دامنه تجارت و مبادله را جهانی کرده است. پیوستن به سازمان تجارت جهانی منجر به دگرگونی در بازارهای عرضه و تقاضا می شود و تولید کنندگان خارجی و داخلی بر حسب مرغوبیت و قیمت پایین، جای خود را عوض می کنند. به عبارت دیگر تولید کننده ای که بتواند کالای خود را با قیمت پایین تر و کیفیت بالاتر تولید کند، در عرصه بین الملل دارای موقعیت ممتازتری بوده و توان رقابتی بالاتری در مقابل رقبای خود خواهد داشت. رویکرد جهانی شدن برای هر کشوری لازم و ضروری است. انزوا در اقتصاد جهانی و عدم عضویت در سازمان تجارت جهانی با توجه به این که اکثر کشورهای دارای اقتصاد معتبر و قدرتمند در عرصه تجارت جهانی ، در آن عضویت دارند و نیز با توجه به امتیازاتی که برای کشورهای عضو در مقابل محدودیت های کشورهای غیر عضو وجود دارد ، برای هر کشوری ، به ویژه در بلند مدت ، زیان بار و از لحاظ حضور در بازارهای جهانی محدود کننده خواهد بود. با این وجود صرف علاقمندی برای عضویت در این سازمان و حرکت به سمت آزادسازی تجاری برای حضوری موفق در عرصه تجارت جهانی کافی نمی باشد ، بلکه گام اساسی در این مسیر شناخت مزیت های رقابتی است. در حال حاضر که درخواست الحاق جمهوری اسلامی ایران به سازمان تجارت جهانی پذیرفته شده است و ایران به عضویت ناظر این سازمان درآمده است ، باید اقداماتی را جهت مطابقت قوانین و مقررات خود با مقررات سازمان به عمل آورد و قوانین تجاری خود را به سمت شرایط سازمان تجارت جهانی سوق دهد که با این اقدام احتمالاً بسیاری از بنگاه های اقتصادی کشور دستخوش تحول خواهند شد. از این رو در طی مدتی که ایران به عضویت کامل

سازمان تجارت جهانی درآید بنگاه های اقتصادی داخل کشور باید خود را آماده کنند تا نه تنها خود را با شرایط جدید منطبق نمایند ، بلکه از شرایط به وجود آمده برای تصحیح ساختار فعالیت های خود جهت رقابت در سطح بین المللی بهره مند شوند . به عبارت دیگر لازم است تمامی صنایع کشور به بررسی این مسئله بپردازند که پیوستن ایران به این سازمان چه تاثیری روی آنها خواهد گذاشت و آیا آنها می توانند پس از الحاق کامل ، رقابت کنند یا نه ، مزیتها و عدم مزیتهای خود را شناسایی کرده و تصمیمات لازم را برای رفع و بهبود عدم مزیت ها اتخاذ کنند و در راستای شکوفایی و بهبود هر چه بیشتر مزیت هایشان، تلاش نمایند.

بنابراین لازم است فعالیتهای اقتصادی کشور را تحلیل کرده و ببینیم کشور ما در چه صنایعی دارای مزیت رقابتی و نسبی است. به این ترتیب می توانیم بخش هایی را که لازم است اصلاح یا گسترش یابند شناسایی کنیم. از سوی دیگر باید بررسی کنیم که سیاست های جاری دولت چه اثری بر توان رقابتی بنگاهها دارد و دولت چگونه می تواند نقش سودمندی در ارتقاء توان رقابتی بنگاهها داشته باشد. دولت با دخالت در نرخ ارز، وضع مالیات، ارائه سوبسیدها و سیاست های تعرفه ای و غیر تعرفه ای و ... بر روی توان رقابتی بنگاهها تأثیر می گذارد. بنابراین لازم است برای پیوستن به سازمان تجارت جهانی تصمیمات درست اتخاذ گردد تا کمترین آسیب به صنایع کشور وارد شود. یکی از صنایع مهمی که در صورت پیوستن ایران به سازمان تجارت جهانی (WTO) باید از جنبه توان رقابتی مورد بررسی قرارگیرد ، صنعت فرش دستباف می باشد . صنعت فرش از جمله صنایعی است که در بخش کالاهای غیر نفتی پتانسیل بالقوه و زیادی را برای کسب ارز به همراه دارد و همچنین اشتغال قابل توجهی را ایجاد کرده است.

بنابراین مطالعه حاضر بر آن است تا از طریق روش ماتریس تحلیل سیاست به بررسی توان رقابتی صنعت فرش دستباف و ارزیابی اثرات جهانی شدن بر این صنعت بپردازد.